

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 68080-03-19 (אבהות)
תלה"מ 26087-11-18 (שינוי שם)
תלה"מ 1653-11-18 (משמורת וזמני שהות)
ל' נ' ר'

בפני כבוד השופטת הילה גורביץ שינפלד

התובע: ב.ר. ת"ז -----
ע"י ב"כ עוה"ד נועם אפשטיין

נגד

הנתבעת: מ.ל. ת"ז -----
ע"י ב"כ עוה"ד אבי עמר

פסק דין

פסק דין זה עניינו בשלוש מחלוקות בנושאים שונים, שנגלו בין הצדדים שהם הורים לקטין בן כשנתיים וחצי.

האחת, מי יישא בעלות הוצאות הבדיקה לסיווג רקמות והוצאות התביעה לאבהות; השנייה, האם יתווסף לשם הפרטי של הקטין גם שם סבו ז"ל ומה יהא סדר שמות המשפחה של הקטין, אשר הוסכם כי יישא את שמות המשפחה של שני הוריו אשר לא נישאו זה לזה; השלישית, בקשת האם שהוגשה מכוח פקודת ביזיון בית משפט, בטענה כי אב לקח את הקטין לים, חרף כי הייתה החלטה האוסרת עליו לעשות כן. בקשה שהוגשה בהליך המשמורת.

הצדדים וטענותיהם:

1. הצדדים, בני זוג לשעבר אשר בתחילת שנות הארבעים לחייהם, ניהלו מערכת יחסים משך מספר חודשים; במהלך חודשים אלו, פנו להליך הפריה חוץ גופית והקפואו עוברים.
2. לאחר פרידתם או עובר לה, עברו הצדדים טיפול להחזרת עוברים מוקפאים. הטיפול צלח ולצדדים נולד בן משותף, ר.ל., יליד 25.01.2018, (להלן: "הקטין").
3. האם הגישה תביעת מזונות עבור הקטין ותביעה למשמורת, קביעת זמני שהות ודרכי חינוך. האב הגיש תביעה לשינוי שם.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 68080-03-19 (אבהות)
תלה"מ 26087-11-18 (שינוי שם)
תלה"מ 1653-11-18 (משמורת וזמני שהות)
ל' נ' ר'

4. ברקע, תביעת אבהות שהגיש האב, אשר לא נרשם כאב הקטין בעת לידתו. להשלמת התמונה יודגש, כי האב הכיר באבהותו קודם למתן פסק הדין. בתביעת האבהות, תמ"ש 68080-03-19, ניתן פסק דין המצהיר על אבהותו של האב ביום 14.11.2019. במסגרת פסק הדין שם, נקבע כי הכרעה לעניין מימון תוצאות הבדיקה ידונו ויוכרעו בעת מתן פסק דין זה.

5. עוד ברקע, 4 תובענות שהגישה האם מכוח החוק למניעת אלימות במשפחה התשנ"א-1991.

6. בעניין המשמורת, שנדון בתלה"מ 1653-11-18, ניתן ביום 05.05.2019 פסק דין, לפיו משמורת הקטין בידי האם.

שאלת זמני השהות עדיין תלויה ועומדת שכן בין הצדדים קונפליקט בעצימות גבוהה והמחלוקת ביניהם אשר לזמני השהות הן לב לבו של הקונפליקט. על כן, בהליך שם, תלה"מ 1653-11-18, ניתנה ביום 30.07.20 החלטתי שהורתה על שינוי בזמני השהות והתבקש עדכון עו"ס לסדרי דין בתוך 90 יום. בשלב זה זמני השהות מתקיימים במהלך עונת הרחצה בימים ב', ו-ד החל מחצי שעה לאחר תום עבודת האב העובד כמציל, ועד השעה 20:30 ובכל סוף שבוע שלישי החל מחצי שעה לאחר תום עבודת האב - ועד למוצאי השבת בשעה 20:30.

מימון תוצאות בדיקת האבהות – על מי ?

7. מטעם האב נטען כי האם התנתה את רישום האבהות ברישום שם משפחתה כשם משפחת הקטין, אגב זלול בשם משפחתו. האב טען כי ביקש, לאורך כל שנת החיים הראשונה של הקטין, לרשום את אבהותו עליו - אך האם סירבה לשתף פעולה עם הרישום, ועל-כן נאלץ לפנות לבית המשפט על-מנת שאבהותו תוכר. נטען כי מאחר וזכה בתביעתו והרישום לא הוסדר בשל התנהלות האם, יש לחייב את האם בעלויות ההליך והבדיקה.

8. מטעם האם נטען כי האם לא הכחישה אבהותו של האב לקטין. אשר לרישום נטען כי האב בחר שלא להגיע למעמד רישום הקטין סמוך ללידת הקטין בבית החולים, ומשלא נכח במעמד הרישום, לא נרשם כאבי הקטין. כן הוסיפה האם וטענה כי לאב הייתה שנה שלמה לבצע הרישום ללא צורך בבדיקת הרקמות, אך הוא נמנע מלעשות כן - ובכך גרר את האם לבדיקת רקמות. לכן, לטעמה, על האב לשאת בעלויות ההליך והבדיקה.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 68080-03-19 (אבהות)
תלה"מ 26087-11-18 (שינוי שם)
תלה"מ 1653-11-18 (משמורת וזמני שהות)
ל' נ' ר'

דיון והכרעה:

9. הבסיס נורמטיבי לחובת רישום האבהות והמועדים לרישומה מצוי בהוראות סעיפים 21-22 לחוק השמות, התשט"ז-1956 הקובעות:

21" שם אביו של ילד שנולד לאשה פנויה יירשם על פי הודעת האב והאם כאחד, או על-פי פסק-דין של בית-משפט או בית-דין מוסמך.

22. לא יירשם אדם כאביו של ילד שנולד לאשה שהיתה נשואה לאדם זולתו בתוך 300 יום שלפני יום הלידה, אלא על-פי פסק-דין של בית-משפט או בית-דין מוסמך."

10. בפועל, על-פי נהלי לשכת רישום האוכלוסין, הוחל סעיף 22 גם על הורים שאינם רשומים כנשואים - כך שניתן לרשום דבר אבהותו של האב ללא צורך בצו בית המשפט, מהלך שנת חייו הראשונה של הקטין – על פי הודעה משותפת של ההורים. לאחר שחלפה שנה, הרישום מותנה בקבלת צו בית המשפט המצהיר דבר האבהות. צו זה מותנה ב-"דרך המלך" בעריכת בדיקה לסיווג רקמות בהתאם לחוק מידע גנטי, תשס"א-2000.

11. מטבע הדברים, הפניה לבית המשפט והבדיקה עצמה – עולות ממון.

12. משמעות הדברים היא כי יש לבחון על כתפי מי מונח המחדל של אי-רישום הקטין בשנה הראשונה; הצד שיוכיח כי המחדל לפתחו, הוא מי שיש להטיל עליו את מלוא החיוב – אלא אם יימצא אשם תורם גם בהורה האחר.

13. לאחר שבחנתי עמדות שני הצדדים ועדויותיהם, מצאתי כי שני הצדדים ללא הוכיחו כי המחדל רובץ על כתפי הצד שכנגד באופן בלעדי.

14. מהעדויות עלה כי הרישום הראשון נעשה על ידי האם לבדה מבלי שאפשרה האב להגיע. ראו עדות האם בעמוד 25 שורות 33-35:

ש" לגבי תביעה להסדרת האבהות, ניתן היה לרשום את ב.ר. כאבי הקטין לפני תום השנה.

ת. אמרתי בפירוש, ילדתי ביום חמישי ב-7:15 בבוקר, אמרו לי שיום שישי זה יום קצר וצריך לעשות רישום בבוקר והוא אמר שלא יכול להגיע."

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 68080-03-19 (אבהות)
תלה"מ 26087-11-18 (שינוי שם)
תלה"מ 1653-11-18 (משמורת וזמני שהות)
ל' נ' ר'

וגם בעמוד 26 שורה 11 שם השיבה "אמרתי לו לבוא לבית החולים לרשום את הילד". עוד
בעמוד 26 שורות 21-26 שם העידה כי בשל המחלוקת בין הצדדים בנוגע לשם משפחתו של
הקטין "היה לי מאוד קשה בגלל הדבר הזה לרשום אותו כאבא".

כאשר הופנתה על ידי בית המשפט כי יכולה הייתה לגשת למשרד הפנים עם האב להסדיר את
הרישום, השיבה בהדגשה את המילה "הוא", כי על האב להגיע לרישום בבית החולים, כאשר
היא מתעלמת מכך כי לא התאפשר לו להגיע במועד אותו קבעה היא עצמה לבדה. ראו עמוד
26 שורות 5-11.

15. לאמור יש להוסיף כי בהליכים שהתנהלו בפני לא ניתן היה להשתחרר מהרושם כי האם היא
"המוציא והמביא" בכל ענייני הקטין והאב "מיישר קו" לדרישות האם. כך למשל היה כאשר
ביקשה האם לקבוע את מיקום המפגשים.

הדברים עולים גם מהמסרונים שלחה האם לאב עוד טרם לידת הקטין, העתקם צורף לתצהירה
1/ת, שם כותבת האם לאב כי ההחלטה על שם הקטין היא שלה:

"אני רוצה לכבד את המקום שלך ולכן אוסיף את שם משפחתך כך שלילד
יהיו את שמות המשפחה של שנינו (ל' ו-ר'). לגבי השם הפרטי נראה לי
שמצאנו כמה שמות שמקובלים על שנינו, והכי נכון שנחליט יחד כשהילד
יוולד".

ומסרון נוסף בו כתבה:

"שים לב להבדלים ביני לבינך בהתחשבות באחר ובבחירה בטוב: בעניין
השם, יש לי גיבוי חוקי מלא והגיוני לנתינת שם משפחתי לילד וגם
לבחירת שמו הפרטי לבד. ולמרות הגיבוי החוקי, ולמרות אין ספור
הפעמים שהתנהגת אלי בבריונות, ולמרות שלא לקחת שום אחריות ולא
השתתפת בשום הוצאה כספית בכל מה שקשור להיריון עד לרגע זה, אני
עדיין מתחשבת בך ומציעה לבחור שם פרטי יחד ולהוסיף את שם
משפחתך".

עוד צירפה האם לתצהירה 1/ת חלק מהודעת האב במשטרת ישראל בה השמיע החוקר לאב
הקלטת שיחה, והאב השיב כי מדובר בוויכוח בין הצדדים הנוגע לשם הקטין.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 68080-03-19 (אבהות)
תלה"מ 26087-11-18 (שינוי שם)
תלה"מ 1653-11-18 (משמורת וזמני שהות)
ל' נ' ר'

16. עם זאת, על אף שהרישום הראשוני נעשה על ידי האם במועד שלא תואם עם האב, חרף כי היה עליה לאפשר הגעתו של האב ולהסדיר עמו את הרישום - איני סבורה כי האב עמד בנטל להוכיח כי אי-רישומו כאבי הקטין - במהלך השנה לאחר לידת הקטין - מונח לפתחה של האם בלבד.

17. האב לא פירט מועדים או הביא ראיות לכך שפנה לאם במהלך שנת חייו הראשונה של הקטין לשם רישומו כאביו. אמנם עדותו, שעשתה עלי רישום מהיימן, תמכה בגרסה כי המחלוקת בעניין שם הקטין היא שברקע אי-רישומו כאב הקטין - אך, אין בכך די על-מנת להסביר מדוע המתין שנה שלמה ולא פעל לרישום.

ראו בהקשר זה תשובותיו בחקירה הנגדית עמוד 43 שורות 16-35 :

ש. הילד נולד ביום השישי של השבוע.
ת. ביום 25.1.
ש. יום שישי. סליחה, יום חמישי בבוקר. נכחת בלידה?
ת. נוכחתי.
ש. ביום שישי אמורים לרשום את הילד. היית אמו להירשם כאב.
זוכר?
ת. כן. זה שאתה אומר יום שישי, זה לא אומר שהיא אמרה לי יום שישי. מי שאמרה לי לרשום אותו זו אמי ז"ל. היא לא נתנה לי שום פרטים לגבי רישום הילד. היא לא אמרה לי. היא אמרה לי שלא אעשה שם מהומה בבי"ח על הרישום אבל ביום שילדה, היא לא אמרה לי שצריך לרשום את הילד. זה שהייתי איתה 24 שעות, אולי יותר, עד שתלד - נסעתי הביתה לנוח. היא ישנה, הלכתי לישון. נכנס יום שישי, יום שבת. שיערתי שבמוצ"ש אוכל לבקר אותה ואוכל לעשות את הרישום. עכשיו, היא כבר ביום שישי נעלמה. אני מחפש זאת בתצהיר שלך ואין לזה זכר. מה יש לך לומר על זה? כל מה שאתה טוען עכשיו, אין לכך מילה וחצי מילה בתצהיר שלך. מה ההסבר שלך?
ת. רשמתי שהיא מחקה הודעות.
ש. מי?
ת. היא.
ש. מהטלפון שלך?
ת. כן. היא כתבה לי 'ב.ר. אל תעשה לי מהומה בבית חולים ברישום הילד'. זה מה שהיא רשמה לי. גם שבוע לפני הלידה, שבועיים, היא שלחה לי את חוק השמות. אני יכול להראות לך את זה בוואצאפ".

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 68080-03-19 (אבהות)
תלה"מ 26087-11-18 (שינוי שם)
תלה"מ 1653-11-18 (משמורת וזמני שהות)
ל' נ' ר'

18. מסקנתי היא כי האשם לאי-רישום האב כאבי הקטין מונח לפתחם של שני הצדדים באופן שווה. מה גם כי על-פי דין, בהיות שני ההורים האפוטרופוסים הטבעיים של הקטין (ראו סעיף 14 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962) אשר אחראים לשלמות נפשו, גופו וצרכיו (ראו סעיף 15 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962) - האחריות על ביצוע הרישום מוטלת על כתפם באופן שווה.

19. סופו של דבר, על שני ההורים לשאת בחלקים שווים בעלות בדיקת הרקמות וכל צד יישא בהוצאותיו בגין תביעת האבהות.

טענות הצדדים בתביעה לשינוי שם:

20. הקטין רשום במשרד הפנים בשם אשר ניתן לו על-ידי אמו, "ר.ל.". 21. האב הגיש תובענה לשינוי שמו של הקטין ועתר כי הקטין יישא גם את שם משפחתו, נוסף על שם משפחת אמו, וגם כי יתווסף לשמו הפרטי של הקטין שם אביו שנפטר - באופן ששם הקטין ייקרא – "ר.ג.ר.ל".

האב טען כי טרם תהליך ההפריה החוץ-גופית, חתמו הצדדים בבית החולים על הסכם לעניין שם המשפחה והשם הפרטי (נספח 1 לתצהירו). לטענתו, ההסכם מתנה על חוק השמות התשט"ז-1956 וגובר עליו. נטען כי דרישת האם שלא להוסיף את שם אביו המנוח של האב, וכן את שם משפחתו כראשון, אינו עולה בקנה אחד עם ההסכם.

22. האם הודיעה כי היא מסכימה לצירוף שם משפחת האב, אך עתרה כי שם משפחתה יהיה ראשון והקטין יקרא – "ר.ל.ר.". האם צירפה מסרונים בהם כתבה האב כי היא מסכימה לצירוף שם משפחתו. ראו המסרונים שצוטטו לעיל בסעיף 15. אשר לשם הפרטי, האם התנגדה לבקשת האב. נטען מטעמה כי סעיפים 3-4 לחוק השמות התשט"ז-1956 תומכים בעמדתה כי הבחירה בידה.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 68080-03-19 (אבהות)
תלה"מ 26087-11-18 (שינוי שם)
תלה"מ 1653-11-18 (משמורת וזמני שהות)
ל' נ' ר'

האם הוסיפה כי שמו הפרטי של הקטין נבחר בהסכמה בין הצדדים, וכי האב עצמו מסר למוהל
בברית המילה של הקטין את שמו הפרטי של הקטין, לאחר שנבחר בהסכמה, ותוך שהיא ביצעה
ויתורים על שמות אחרים שרצתה.

התשתית הנורמטיבית:

23. שם משפחת הקטין. סעיף 3 לחוק השמות, התשט"ז-1956 קובע:

ילד מקבל מלידה את שם משפחת הוריו. היו להורים שמות משפחה
שונים, מקבל הילד את שם משפחת אביו, זולת אם הסכימו ההורים
שיקבל את שם משפחת האם או שמות המשפחה של שני ההורים; אולם
ילד שנולד כשאמו אינה נשואה לאביו, מקבל מלידה את שם משפחת אמו,
זולת אם רצתה האם שיקבל שם משפחת האב והאב הסכים לכך או שהאם
היתה ידועה בצבור כאשתו, ואם הסכימו ההורים, יקבל את שמות
המשפחה של שניהם.

24. הסעיף קובע כלל שיחול במקרה שהורי הקטין אינם נשואים והחריגים לו.

תמצית הסעיף היא כי שהכלל הוא - קטין אשר אמו אינה נשואה, יקבל את שם משפחתה של
האם. לכלל זה שני חריגים: האחד, כי הקטין יקבל את שם משפחת אביו אם האם רצתה והאב
הסכים, או שההורים ידועים בציבור; השני, כי ההורים הסכימו שהקטין יקבל את שני השמות.

סעיף 3 הנ"ל לחוק השמות התשט"ז-1956 קובע את דרך קביעת שם משפחת הקטין. במסגרת
זאת, העניק המחוקק לאם מעמד בכורה וזכות וטו. ראו גם ש"ש 14-11-2006 א.ק.נ' י.א מיום
23.12.2015, סעיפים 25-26 שם (אציין, כמפורט להלן, כי איני סבורה שהפרשנות שניתנה
בסעיף 27 לפסק הדין שם, לסעיף 13 לחוק השמות, התשט"ז-1956, היא הפרשנות הנכונה).

25. אשר לשם הפרטי של הקטין, סעיף 4 לחוק השמות התשט"ז-1956 קובע:

"שם פרטי ניתן לילד על ידי הוריו סמוך לאחר לידתו. באין הסכמה בין ההורים,
רשאי כל אחד מהם ליתן לילד שם פרטי אחד".

26. משמעות הדבר הוא כי בנוגע לשם הפרטי לא העניק המחוקק מעמד בכורה למי מההורים.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 68080-03-19 (אבהות)
תלה"מ 26087-11-18 (שינוי שם)
תלה"מ 1653-11-18 (משמורת וזמני שהות)
ל' נ' ר'

27. עוד נקבע בחוק השמות התשט"ז-1956, בסעיף 13, כי ככול שמי מההורים מבקש לסטות מהוראות חוק השמות התשט"ז-1956 או מבקש לשנות שם קטין, הדבר טעון אישור בית-המשפט, כשבסעיפים 13(א) ו-13(ד) לחוק השמות התשט"ז-1956 פירט המחוקק את השיקולים ואבני הבוחן שעל בית המשפט לשקול, בעת דיון במחלוקת הנוגעת לשינוי שם משפחתו ולשינוי שמו הפרטי של קטין אשר טרם מלאו לו 10 שנים.

בשני המקרים יש לאפשר לקטין "הזדמנות להביע את עמדתו, רצונו ורגשותיו בעניין" וליתן להם משקל ראוי בהתחשב בגילו ובגרותו. כך הורה שם המחוקק:

13. (א) הוריו של קטין שטרם מלאו לו עשר שנים רשאים לשנות את שמו הפרטי, ובלבד שנתנו לו – אם הוא מסוגל לחוות את דעתו – הזדמנות להביע את עמדתו, רצונו ורגשותיו בעניין, ונתנו להם משקל ראוי בהתחשב בגילו ובמידת בגרותו; מלאו לקטין עשר שנים, לא ישונה שמו הפרטי אלא אם כן נתן את הסכמתו בפני פקיד רישום, כמשמעותו בחוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה-1965, ולעניין הוספת שם על השם הקיים – אלא אם כן נתן את הסכמתו להוספה מראש בכתב; לא נתן קטין כאמור את הסכמתו לשינוי, לא ישונה שמו אלא באישור בית המשפט.

(ב) ...

(ג) ...

(ד) הוריו של קטין רשאים, באישור בית המשפט, לשנות את שם משפחתו, ובלבד שניתנה לו – אם הוא מסוגל לחוות את דעתו – הזדמנות להביע את עמדתו, רצונו ורגשותיו בעניין וניתן להם משקל ראוי בהתחשב בגילו ובמידת בגרותו.

28. ראו גם סעיף 14 לחוק השמות התשט"ז-1956 אשר מתיר לאפוטרופוס של הקטין (להבדיל מהורה לגביו חל סעיף 13 שצוטט לעיל) לשנות את שמו הפרטי או שם משפחתו של הקטין באישור בית המשפט, ומפרט את אותם שיקולים.

דיון הכרעה:

29. במקרה כאן, הצדדים מסכימים כי הקטין יישא את שם המשפחה של שניהם ועל-כן מולאו תנאי סעיף 3. דא עקא, ההורים חלוקים בסדר הפנימי של השמות: כל צד עותר כי שם משפחתו יקדים את שם משפחת ההורה האחר בסדר השמות.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 68080-03-19 (אבהות)
תלה"מ 26087-11-18 (שינוי שם)
תלה"מ 1653-11-18 (משמורת וזמני שהות)
ל' נ' ר'

30. ביום 12.05.2017, עובר לביצוע הטיפול של החזרת עוברים מוקפאים, חתמו הצדדים על
"בקשה והסכמה להחזרת עוברים מוקפאים" מיום 12.05.17. ראו נספח א1 לתצהיר האם
ת.2.

במסמך האמור המופנה למטופלת (היא האם) נכתב כי "בן הזוג מצהיר ומסכים שהיילוד
שיוולד כתוצאה מתהליך זה יישא את שמו וייחשב כצאצאו לכל דבר ועניין, לרבות עניין
מזונות וירושה". מתחת למשפט זה מתנוססות חתימות שני הצדדים. עוד נכתב שם כי הדבר
הוסבר לבני הזוג, והם חתמו על הבקשה וההסכמה לאחר שהבינו את ההסבר שניתן להם.

31. שלא כעמדת האב, איני סבורה כי מסמך זה תומך בעמדתו. לטעמי, מסמך זה נועד למטרה
אחת - לקבע את העובדה כי היילוד הוא צאצא של ההורים החתומים עליו, ובמסגרת זו
להדגיש את נטילת אחריותם על היילוד, אם מהפך של חוק האפוסטרופוסות התשכ"ב-1962, אם
מפן חובותיו על פי חוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות) תשי"ט-1959, אם מפן האבהות /
אמהות ואם לשם קביעת זכותו של היילוד כיורש על פי דין וכיוצ"ב.

אותן הוראות שבאו לידי ביטוי גם ב-"הסכם בין בני זוג לצורך טיפולי פוריות – הזרעה/IVF"
מיום 18.12.2016 עליו חתמו הצדדים. המסמך לא נועד להתנות על הוראות חוק השמות
התשט"ז-1956. לכל היותר יש במסמך להעיד כי האם הסכימה שהקטין יישא את שם משפחתו
של האב, והסמכה זו ממילא ניתנה גם בהליך כאן.

בהקשר דומה נפסק כי עם השתנות הנסיבות, חתימת אב על "טופס הכרה באבהות על ילד
שנולד לאשה פנויה" (טופס שניתן לחתום עליו טרם מלאו לקטין 12 חודשים), אין בו למנוע
שינוי בשם הקטין עם השתנות הנסיבות. ראו ש"ש 40541-03-16 ה.א. נ' א.א. מיום 12.12.2016
בפסקה 11 לפסק הדין של השופטת קרן גיל. והינה במקרה כאן, כפי ששם, פרידת ההורים היא
עובר או סמוך לחתימתם על המסמך. על פי העדויות, בעת החתימה קיווה האב כי הצדדים
ישובו לחיות יחדיו.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 68080-03-19 (אבהות)
תלה"מ 26087-11-18 (שינוי שם)
תלה"מ 1653-11-18 (משמורת וזמני שהות)
ל' נ' ר'

יתר על כן, גם אם היה מסמך זה משמש כהסכמה לעניין חוק השמות התשט"ז-1956, עדיין אין בו להכריע במחלוקת שלפני – סדר שמות המשפחה והוספת שם אביו של האב כשם פרטי לקטין, שכן אינו דן בה.

32. הואיל והקטין בן כ-3 שנים, לא ניתן לשמוע את דעתו ואין בו מידת בגרות להביע עמדתו, רצונו ורגשותיו. במקרה שכזה, השיקול המכריע הוא נסיבות העניין וטובת הקטין. ראו גם בהקשר זה ע"א 486/72 פלוני נ' אלמונית, פד"י כז (2) 673; ע"א 209/54 שטיינר נ' היועמ"ש, פד"י ט(1) 241, 251 וע"א 2266/93 פלוני (קטין) נ' פלוני, פד"י מט (1) 221.

33. באיזון בין הדברים, מצאתי לדחות עמדת האב אשר לשם המשפחה ולקבל עמדתו אשר לשם הפרטי, ולהלן נימוקי:

א. משמורת הקטין נתונה לאם. היא זו שפונה למוסדות ולגורמים השונים בעניינו של הקטין, והקטין כבר מוכר שם כבעל שם משפחת האם. על כן, שינוי על-ידי הוספת שם משפחת האב לא יהא משמעותי, בעוד קבלת עמדת האב עלולה לגרום בלבול באותם מוסדות בהם הקטין כבר רשום. ראו בהקשר זה תמ"ש (י-ם) 9182/06 מ.א.ס נ' מ.י. מיום 10.04.2007.

ב. אין באמור לגרוע ממעורבות האב בכל העניינים הנוגעים לקטין. האב הוא אב המבקש להיות מעורב וצירוף שם משפחתו לקטין, גם אם כשם נוסף, אינו גורע מכך.

ג. סדר שמות המשפחה אינו מקעקע או גורע מזכותו או חובתו של מי מההורים. הוא אינו מעיד על דבר למעט הורים המנסים לנגח זה את זה בכל עניין ובכל נושא. על כן, הוספת שם המשפחה כשם משפחה נוסף, לטעמי, תצמצם את הקונפליקט, שכן השינוי "התודעתי" הוא אחר. לא יהא מדובר ב-"ניצחון" למול "הפסד" כפי שמבקשים ההורים כל העת בהליכים לפני, אלא תוצאה שתואמת את המציאות הקיימת לכך שההורים אינם חיים יחדיו.

ד. ישנם מקרים לא מעטים בהם אדם נקרא בשני שמותיו ברצף, אם שמות המשפחה ואם השם הפרטי - הן בדיבור שגור, וודאי במסמכים. על כן אין "יתרון" או חיסרון" בסדר השמות.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 68080-03-19 (אבהות)
תלה"מ 26087-11-18 (שינוי שם)
תלה"מ 1653-11-18 (משמורת וזמני שהות)
ל' נ' ר'

ה. איני מקבלת טענת האם כי הסכמת הצדדים בדבר הענקת השם ר' בלבד לקטין ממצה את הסכמת הצדדים וחוסמת דרכו של האב לעתור לשם פרטי נוסף על שם אביו. אכן, הצדדים הסכימו על השם ר', אך הדבר מיצה אך ורק חלק מהמחלוקת בין ההורים שהחלה עוד טרם לידת הקטין – כעולה מהמסרונים שצוטטו לעיל בסעיף 15 לפסק דין זה.

ו. בהליך ש"ש 53030-09-17 כ.ס. נ' י.א מיום 04.10.19, מציין סגן הנשיא השופט זגורי כי סקירת הפסיקה מעלה שמחלוקת בעניין שם פרטי נדירה, וכמעט ואין לה אח ורע בפסקי דין שעניינם שינוי שם. ראו שם בין היתר בסעיף 15 לפסק הדין. עוד נכתב שם כי שם פרטי הוא זהות וניתן לאחר הלידה, ועל כן אין לשנותו אך משום שנסיבות החיים השתנו. שינוי שם פרטי מחייב "ראיות כבדות משקל המצביעות על כך כי זו אכן טובת הילד".

מסכימה אני עם האמירה כי סכסוך הנוגע לשם פרטי הוא נדיר ומעיד על עצימות גבוהה של קונפליקט. זהו אכן המצב כאן. אלא שלקטין כאן טרם מלאו 3 שנים, ומדובר הוספת שם פרטי ולא בהחלפתו. בנסיבות אלו, בהתייחס לגיל הקטין, איני סבורה שהנסיבות כאן דומות לנסיבות שם, הקטינה שם מעל גיל 6 שנים, הסכסוך התגלה לאחר גירושי ההורים ולא בעת הלידה ואין זה המקרה בו כל אחד מההורים נותן לקטין שם אחר ועושה בו שימוש ביומיום, סיטואציה שמתאפשרת על פי דין מכוח הוראת סעיף 4 לחוק השמות התשט"ז-1956. האב כאן עתר להוסיף שם פרטי ואין כוונתו לשנות את השימוש ביומיום.

ז. בהקשר למפורט לעיל, אכן חוק השמות התשט"ז-1956 מקנה, בהעדר הסכמה בין ההורים, זכות לכל אחד מההורים לקבוע את שמו הפרטי של הקטין. וכך קובע סעיף 4:

שם פרטי ניתן לילד על ידי הוריו סמוך לאחר לידתו. באין הסכמה בין ההורים, רשאי כל אחד מהם ליתן לילד שם פרטי אחד.

לא מצאתי מדוע יש לשלול מהאב זכות זו.

כפי שצינתי בסעיף 33(ה) לעיל, ההסכמה בעניין השם ר' לא מיצתה את המחלוקת, כך שאין המדובר בשם שנבחר בהסכמה. למעשה, הסכסוך בין ההורים הנוגע לסוגיית שם הקטין תחילתו טרם הלידה ולאחריה, ו-"ההסכמה" לשם ר' לא הייתה הסכמה סופית, כך שלמעשה האב בחר "סמוך לאחר הלידה" את שם הקטין, ואין למנוע ממנו את רישומו.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 68080-03-19 (אבהות)
תלה"מ 26087-11-18 (שינוי שם)
תלה"מ 1653-11-18 (משמורת וזמני שהות)
ל' נ' ר'

ח. הוספת השם "נ" לשמו הפרטי של הקטין היא לטובת הקטין. קבלת עתירת האב בנוגע לשם המשפחה כאשר, כמפורט לעיל, נדחתה עתירתו בעניין שם המשפחה, וביחס ישיר עם קבלת עתירת האם ביחס לשם המשפחה - ודחיית עתירתה אשר לשם הפרטי, מאזנת בין ההורים ויכולה לקדם שינוי בתקשורת ביניהם.

ט. הקטין שוהה מרבית זמנו עם האם שמתגוררת בעיר אחרת. זמני השהות מצומצמים. משפחתו המורחבת של האב, חלקה מתגורר עם האב באותו מתחם, האב מעוניין להוסיף ולהרחיב את זמני השהות ולהיות מעורב בחיי קטין ובקשר קבוע ויציב עמו; הוספת שם אביו המנוח של האב תסייע לביסוס קשר בין האב ומשפחתו לבין הקטין. ראו בהקשר זה, סעיף 19 בהליך ש"ש 53030-09-17 כ.ס. נ' י.א מיום 04.10.19:

מחקרים מראים כי בחירה בשם פרטי ליילוד על פי שם של קרוב משפחה של אחד ההורים הינו מהלך נפוץ גם בחברה המערבית במשך עשורים רבים. אופיינה נטייה לקרוא ליילודים בעיקר על שם קרובי משפחה מצד האב (2/3 מהמקרים), כאשר בדרך כלל מדובר היה בבחירת שם מי מהורי האב או בחירה באח אהוב במיוחד. זאת ועוד, נמצא כי לעתים יש בכך כדי לקיים קרבה מיוחדת בין היילוד לבין קרוב המשפחה שעל שמו הוא נקרא, חרף פער בין-דורי ביניהם (Alice S. Rossi "Naming children in the Middle-class Families" American Sociological Review vol. 30(4) 1965 499-513). שם פרטי שניתן ליילוד בעקבות סבתא מבטא מאוחר יותר את המקום של אותו ילד במשפחתו. ראו בהקשר זה: J. Finch "Naming Names: Kinship Individuality and Personal Names, Sociology, 2008 vol 42(4) 709

י. זאת ועוד, גילו של הקטין פחות מ-3 שנים. נוכח גילו הצעיר, השינוי בהוספת השם אינו מהותי ואין בו לפגוע בזהותו או שורשיו של הקטין - ואם כבר, לחזקם. שמו הפרטי הראשון בסדר הוא ר' - וכך זה יישאר.

יא. למעלה מן הדרוש, כמי שנושאת שני שמות משפחה, אשתף הצדדים שבפועל, ההסדר אינו מהותי; בסופו של יום, הקטין הוא שיבחר כיצד יכונה וכיצד ייקרא בכל מקום בפי מכיריו. ירצה? יעשה שימוש בשני שמותיו; ירצה? יבחר אחד מהם כרצונו. כך גם לגבי שם פרטי.

34. על כן, אני מתירה הוספת השם הפרטי "נ", כשם שני,

שם הקטין השגור בפי הבריות יישאר "ר"

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 68080-03-19 (אבהות)
תלה"מ 26087-11-18 (שינוי שם)
תלה"מ 1653-11-18 (משמורת וזמני שהות)
ל' נ' ר'

ואני מתירה הוספת שם משפחת האב "ר'".

35. סדר השמות יהא כך ששם הקטין יהא "ר.ג.ל.ר." וירשם באופן זה.

הבקשה מכוח פקודת ביזיון בית המשפט:

36. ביום 1.8.2019 ניתנה החלטה לפיה "חזקה על האב כי יטפל בקטין בעת מחלתו וידאג אף שלא ישהה בים בהתאם להמלצת רופאת הילדים".

קדמה להחלטה זו בקשה של האם לשנות מזמני השהות מאחר והאב לוקח את הקטין לים למשך 4 שעות והאם סבורה כי הדבר אינו תואם את טובת הקטין. בקשה זו נדחה בהחלטה מפורטת מיום 1.8.2019.

בו ביום, 1.8.2019, הגישה האם בקשה בכתב יד, ללא תצהיר אליה צרפה סיכום ביקור אצל ד"ר פ.ג., שהוסף על גביו בכתב יד כי לקטין דלקת חריפה בעין שמאל, ובאוזן ימין אודם בתעלת השמע. עוד נכתב שם כי "אסור להיכנס לים בזמן מחלות". בית המשפט התבקש שוב לשנות מזני השהות. הבקשה הועברה לשופט תורן, אשר נתן החלטתו שהובאה לעיל.

37. האם טענה כי ישנו איסור מוחלט לאפשר לקטין קרבה לחול.

38. בהמשך משהתברר כי האב שהה עם הקטין בים, הגישה האם בקשתה.

במסגרתה עתרה כי האב ישלם קנס של 1,500 ש"ח בגין כל הפרה של זמני השהות או קיום זמני השהות בים או בכל מקום אחר שעלול לפגוע בבריאותו של הקטין.

39. לא מצאתי כי יש לדון ולפרט כלל טענות הצדדים שהרי, פקודת ביזיון בית המשפט צופה פני עתיד. וכך קובע סעיף 6 (1) לפקודת ביזיון בית המשפט:

"בית המשפט העליון, בית משפט מיוחד שנתכונן עפ"י סעיף 55 של דבר המלך במועצה על ארץ ישראל, 1922, בית המשפט המחוזי ובית משפט

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 68080-03-19 (אבהות)
תלה"מ 26087-11-18 (שינוי שם)
תלה"מ 1653-11-18 (משמורת וזמני שהות)
ל' נ' ר'

השלום, תהא להם הסמכות לכופ אדם בקנס או במאסר לציית לכל צו שניתן על ידם והמצוה לעשות איזה מעשה או האוסר לעשות כל מעשה".

40. אשר למהות הליך לפי פקודת ביזיון בית משפט, נפסק:

"בית-משפט זה, בשורה ארוכה של פסקי-דין, ראה בהליך לפי סעיף 6 לפקודה הליך המצוי בתחום הדמדומים שבין הליך אזרחי-רגיל" להליך פלילי. ההליך נושא אופי מיוחד, באשר אינו מטיל אחריות פלילית, אך הוא גם אינו הליך אזרחי "טהור" במובנו הרגיל. אין הוא עונשי במהותו, ומטרתו העיקרית להביא לאכיפת ההחלטה השיפוטית במבט צופה עתיד. הסנקציה בהליך זה היא סנקציה של כפייה. ויודגש: עניינו של ההליך במישור היחסים שבין הצדדים המתדיינים, ואין הוא מיועד להטיל דופי במפר הצו או לפגוע בו "

ראו רע"א 3888/04 שרבט נ' שרבט, פד"י נט(4) 49 וגם עפ 519/82 ידידה גרינברג נ' מדינת ישראל, פ"ד לז(2) 187.

41. משכך, אני דוחה את בקשת התובעת.

42. למעלה מן הדרוש אציין כי לא מצאתי במסמך אליו מפנה התובעת או בהחלטה מיום 1.8.2019, איסור לקחת את הקטין לים, ולאפשר לו מגע עם חול ים. כל שמצאתי הוא כי המלצה "להכנס לים" ולפעול על פי המלצות הרופאים. לאב, כהורה הקטין ישנה פררוגטיבה לשהות עם הקטין בכל מקום בו הוא מבקש לבלות עמו. שהות בים, אינה מבין המקומות שקיימת לגביהם חזקת מסוכנות שמחייבת מעורבות בית המשפט.

הרושם הוא שהאם אינה מאמינה באב, אינה סומכות על הורותו ומבקשת לפקח ולהגביל צעדיו. לא לזאת כוונה פקודת ביזיון בית המשפט.

ראו תשובתה בחקירה הנגדית בעמוד 24 שורות 6-11:

"ת. הסיבה שאני לא מסכימה ללינה, הייתי נהנית לערב חופשי. כרגע הוא מאוד-מאוד קטן. בשביל שהוא יישן אצלו הוא צריך ללמוד את הרגישות הנדרשת לצרכים שלו, הוא צריך להבין שהוא לא יכול לשים לו מי חמצן באוזניים כי ככה הוא מחליט על אף שהרופאה אומרת לו שאסור. הוא צריך להבין שילד כזה קטן צריך שנת צהריים והוא לא יכול לקחת אותו לים כשהוא מעולף, ולא שם לו קרם הגנה."

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 68080-03-19 (אבהות)
תלה"מ 26087-11-18 (שינוי שם)
תלה"מ 1653-11-18 (משמורת וזמני שהות)
ל' נ' ר'

עוד ראו בהקשר זה דברי התובעת בחקירתה הנגדית בעמוד 25 שורות 4-27:

"ת. אני לא חושבת שהוא מנסה לפגוע בו, ממש לא. אבל הוא לא מבין את הרגישות והאחריות הנדרשים לטיפול. אני לא מתנשאת. אני אימא דואגת! אלה עובדות. הוא לא חסר מסוגלות, אני לא מורידה מערכו. ש. בסעיף 28 לתצהיר שלך את מציינת כי יש הוראה ברורה לא לקחת אותו לים. לא נתקלתי בהוראה כזו. ת. רופאת המשפחה... ש. ציינת רופאת עיניים.

"ת. הבאתי שתי ראיות לבית משפט, פעם אחת הרופאה אמרה... קודם כל זה הרופאה שאמרה לי שבזמן דלקת יש להימנע מקירבה שכזו. ביקשתי שתכתוב זאת במילים אחרות בשפה שלה, מתוך מקום של דאגה לילד. אני לא יודעת באיזו שפה לדבר איתו. לא יודעת מה להביא, מה לעשות, כדי לאפשר ולעבור דרכו שזו לא מלחמה דרכו. כל דבר הופך למלחמה כלפי. זה מה שרופאת המשפחה אמרה כמה פעמים. ש. ואם הוא יישב בים על שמיכה, זה בסדר? ת. הגשתי תלונה על העניין הזה. ש. על שמיכה בלי מגע בחוף, זה בסדר? ת. כתוב להימנע מקירבה לחול. לא יודעת איך לענות על שאלה כזו. בים יש חול."

לסיכום,

43. בתמ"ש 68080-03-19 נפסק כי ההורים יישאו בחלקים שווים בהוצאות הבדיקה לסיווג רקמות.
44. בתלה"מ 26087-11-18, נפסק כי סדר השמות יהא כך ששם הקטין יהא "ר.נ.ל.ר." וירשם באופן זה. התובע יגיש לחתימתי, צו פורמאלי לשם ביצוע הוראה זו.
45. בתלה"מ 1653-11-18, נפסק כי התובענה מכוח פקודת ביזיון בית המשפט – נדחית והתובעת תשלם לסיוע המשפטי בגין ייצוג הנתבע בהליך זה, סך של 3,500 שח.
46. מעבר לאמור, אין צו להוצאות.

מותר לפרסום בהשמטת פרטים מזהים, תיקוני עריכה והגהה.

המזכירות תמציא לצדדים ותסגור הליך תלה"מ 26087-11-18.
ניתן היום, ח' אלול תש"פ, 28 אוגוסט 2020, בהעדר הצדדים.

הילה גורביץ שינפלד, שופטת